

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
Makina Mühendisliği Bölümü Başkanlığına,

Dekanlık Makamının 12 Mart 2002 Tarih ve 273-1388 sayılı yazısına binaen önermiş olduğum derse ait bilgiler EK’te sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

29 Nisan 2002

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Eyriboyun

YENİ DERS ÖNERİSİ

Öneren	: Yrd. Doç. Dr. Mustafa Eyriboyun
Dersin Adı	: Mühendisler için Estetik ve Temel Fotoğraf Bilgisi
Teorik / Uygulama / Kredi	: (2 0 2)
Statüsü	: Seçmeli
Bölümü	: Makina Mühendisliği Bölümü (ve diğer bölüm öğrencileri).
Okutulacağı Dönem	: 5

Dersin Gerekçesi :

Günümüzde teknolojik gelişmenin ulaştığı noktada piyasaya, aynı özelliklere sahip ancak farklı firmalarca üretilmiş çok sayıda ürün sürülmektedir. Dolayısıyla bu ürünleri satın almak isteyen tüketiciler için seçim kriteri ürünün dış görünüşü olmaktadır. Günlük yaşantı içinde kullanılan bir çakmaktan, klima cihazına veya bir kamyonu kadar her ürün için o ürünün görünümü ve rengi satış miktarını etkileyen önemli birer parametredir. Örneğin otomobillerin dış şekli aerodinamik kurallarınca en uygun direnç katsayısını verecek şekilde bilgisayarlarla belirlenebilse de rengi, farlarının şekli, ön panel görünümü, jant kapaklarının şekli vs. gibi otomobilin işleviyle doğrudan ilgili olmayan, tamamen estetik algıya hitabeden faktörler tüketici tercihlerinde önemli bir rol oynamaktadır.

Çağdaş dünyada son yıllarda yaygınlaşan yeni üniversite eğitimi anlayışında, mühendislik öğrencilerine, teknik derslerin yanı sıra kültür-sanat, insan ilişkileri vs. gibi sosyal içerikli derslerinin de okutulması yoluna gidilmektedir. Çünkü artık dünyada, otomasyon sayesinde, herhangi bir cihazı ya da genel anlamda bir ihtiyaç maddesini üretmek sorun olmaktan çıkmış, ancak pazarlanması sorun olmaya başlamıştır.

Yukarıdaki gerekçelerin de etkisiyle, üniversite akreditasyonları ile ilgili kurumlar, akredite edecekleri üniversitelerin eğitim programlarında bu türden derslerin olup olmadığına da bakmaktadırlar. Üniversitemizde her zaman tartışılan konulardan biri, eğitim kalitesinin yükseltilmesi olmuştur. Son yıllardaki hedef ise ABET kriterlerinin sağlanmasıdır.

Birkaç hafta önce üniversitemiz konferans salonunda, üniversite-sanayi işbirliği konulu bir toplantıda, sanayi kuruluşlarından gelen işveren konumundaki yetkililerin en çok yakındıkları konuların başında, yeni mezun mühendislerin yetersiz mesleki bilgileri yanında, tasarımda estetik yaklaşımdan uzak oldukları idi.

Estetik görünümlü ürün kaygısı yalnız makina mühendislerinin sorunu değildir. Bir bilgisayar yazılımının ekran görünümü, bir işyerinde büro içinin düzenlenmesi ve yer kaplamasının rengi dahi çalışanların iş verimini etkilemekte olup, bu yönüyle geleceğin üreticileri ve yöneticileri olacak olan diğer bölümlerdeki mühendislik öğrencileri için de estetik bilgisi gerekmektedir.

Dersin bir başka gerekçesi de şudur: Fotoğraf ve video görüntüleri artık günlük yaşamın vazgeçilmez birer parçası haline gelmiştir. Bunun yanında özellikle mühendislik araştırmalarında ve uygulamasında, bir parça üzerindeki çatlakların incelenmesinde, bir malzeme yapısının belirlenmesinde, uydu fotoğraflarından harita oluşturulması, elektron mikroskopi uygulamalarında ve her türlü laboratuvar çalışmasında fotoğraf kaçınılmaz yardımcıları olmaktadır. Konutların ve endüstriyel binaların ısı kayıplarının belirlenmesinde termal kameralar ve fotoğraflar kullanılmaktadır. Firmalar ürünlerini internet üzerinden pazarlamak istediklerinde her ürünün fotoğrafını web sayfalarına koymak zorundadırlar. Böyle olunca da fotoğrafların ya dijital kameralarla çekilmesi ya da tarayıcılar vasıtasıyla bilgisayar ortamına aktarılması gerekmektedir. İnternet üzerinde fotoğrafların, servis

sağlayıcıdan kullanıcı bilgisayarına hızlı transfer edilebilmesi için en uygun formatta (en az byte uzunluğunda) saklanması gerekmektedir. Ayrıca günümüz sanayisinde renk bilgisi önem kazanmıştır. Bilgisayarlı renk üretme teknolojisi sayesinde, örneğin kaportası çizilen bir otomobilin renginde boya üretmek; temel renkteki boyaların uygun miktarlarda karıştırılmasıyla otomatik olarak yapılabilmektedir. Çağdaş mühendislerin renk ve rengin kaynağı olan ışık bilgisine sahip olmalarında da fayda vardır.

Estetik algı ve bilgisi ile ışık ve renk bilgilerinin fotoğraf aracılığıyla öğrencilere aktarılması, hem yukarıda sayılan bilgilerin somut örneklerle verilmesini sağlayacak hem de öğrencilerimizin önünde yeni iş alanları yaratma konusunda ufuklarını genişletecektir. Şöyle ki; fotoğrafçılıkta kullanılan yüzlerce çeşit malzeme bulunmaktadır ve bunların hiç birisi Türkiye’de üretilmemektedir. Fotoğraf makinası, objektif, film gibi cihaz ya da malzemelerin imali büyük yatırımlar gerektirmektedir. Yakın bir gelecekte bu alanda yatırım yapacaklar çıkmayabilir. Ancak bunun yanında kamera sehпасı, dia çerçevesi, banyo tankları, filtre adaptörleri, baskı kimyasalları vs. gibi çok sayıda yardımcı araç-gereç bulunmaktadır ki; bunların üretimi çok büyük sermayeler gerektirmemektedir.

Son olarak, fotoğraf eğitimi alan kişilerin çevrelerini daha detaylı görme ve algılama yetilerinin gelişeceğini, bakmak ile görmek arasındaki farkı farkedebileceklerini söyleyebiliriz. Bu yetiye sahip olmanın, uygulamacı ve araştırmacı mühendislik yaşamında ne kadar önemli olduğunu meslekte uzun yıllarını vermiş olan şahsiyetlerin yaşam öykülerinde bulabilmekteyiz.

Dolayısıyla önerilen dersi seçecek öğrencilerin önünde her bakımdan yeni bir ufuk açılacaktır. Dersi alanlar boş zamanlarını değerlendirebilecekleri bir uğraş da edinmiş olacaklarından daha öğrencilikten itibaren değişik ortamlara girme ve kabul görme şansını yakalamış olacaklardır. Bu alanda üretim yapmasalar dahi yaptıkları her işte estetik ve ergonomik ürünler ortaya koyma becerileri gelişmiş olacaktır. Girdiği ortamlarda diğer meslek gruplarından kişilerle değişik konular üzerinde konuşabilen, böylece entelektüel birikimleri daha da artan birer eleman olacaklarından, aynı zamanda tercih edilen eleman olacaklardır. Mühendislik bilgisi yanında entelektüel birikimi de olan mezunlarımız, gittikleri yerlerde fakültemizin elçileri olacak ve fakültemizin tercih edilen okullar arasına girmesinde etkin rol oynayacaklardır.

Dersin İçeriği ve 14 Haftalık Eğitim-Öğretim Planı :

Aşağıdaki sayfada tablo halinde verilmiştir.

Mühendisler için Estetik ve Temel Fotoğraf Bilgisi (2 0 2)

Konu	Hafta
Giriş - Bir Anlatım Aracı Olarak Fotoğraf	½
Estetik Algı	1
Teknolojik Ürün Tasarımı ve Estetik Bilgisi	1
Sanat ve Fotoğraf Tarihi	2
Fotoğraf Makinaları	1
Fotoğraf Optiği (Mercekler ve Objektifler)	1
Işık ve Renk Bilgisi (RBG Teknolojisi)	1
Filmlerin Yapısı ve Çeşitleri	½
Filtre ve Yardımcı Araçlar	½
Kompozisyon ve Fotoğrafın Dili	1
Karanlık Oda (Siyah / Beyaz Fotoğraf)	1
Çekim Teknikleri	½
Tarayıcılar, Resim Formatları ve Bilgisayarla Fotoğraf İşleme	1
Bilim ve Mühendislikte Fotoğraf Kullanımı	1
Arasnav	1
TOPLAM :	14

Kaynaklar :

1. “**Sanatın Öyküsü**”, E. H. Gombrich, Çeviren: Bedrettin Cömert, Remzi Kitabevi, 4. Basım, ISBN 975-14-0291-3, İstanbul, 1992.
2. “**Dünya Sanat Tarihi**”, 8. Basım, Adnan Turani, Remzi Kitabevi, İstanbul, Kasım 2000.
3. “**Görme Biçimleri**”, John Berger, Sven Blomberg, Chris Fox, Michael Dibb, Richard Hollis, Çeviren: Yurdanur Salman, Metis Yayınları, 7. Basım, ISBN 975-083-8, İstanbul, 1999.
4. “**Sanat Dünyamız, Fotoğraf Nerede Biter**”, Üç Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Sayı 84, Yaz 2002.
5. “**Işık Çağı-Fotoğraf Çağı**”, Gültekin Çizgen, Kelaynak Yayın ve Tanıtım Hizmetleri Limited, ISBN 975-8300-00-8, İstanbul, 1998.
6. “**Fotoğraf ve Gerçeklik**”, İhsan Derman, Ağaç Yayıncılık: 10, ISBN 975-346-009-0, İstanbul, 1991.
7. “**Bir Fotoğraf Felsefesine Doğru**”, Vilem Flusser, Çeviren: İhsan Derman, Ağaç Yayıncılık: 10, ISBN 975-346-008-2, İstanbul, 1991.
8. “**Fotoğraf Sanatı**”, Edouard Boubat, Çeviren: M. Nejat Özcan, İnkılap Kitabevi, ISBN 975-10-0284-2, İstanbul, 1992.
9. “**Fotoğraf Sanatı**”, Richard Greenhill, Margaret Murray, Jo Spence, Çeviren: Nurdan Arca, Nurettin Baç, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1978.
10. “**Yaratıcı Fotoğrafçılık**”, Michael Langford, Çeviren: Ali Fazıl Durmuşoğulları, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1998.
11. “**Bütün Yönleriyle Fotoğrafçılık / Siyah Beyaz ve Renkli**”, Aydemir Gökgöz, Odak Yayın ve Tic. Ltd. Şti, 3. Baskı, İstanbul, 1985.
12. “**Cokin Creative Filter System**”, Cokin Firmasının Ürün Kataloğu.
13. **Çok sayıda fotoğraf sergisi albümü.**
14. “**Fotoğraf Kursu Ders Notları (Fotoğraf Makinaları, Işık, Renk, Filmler)**”, Mustafa Eyriboyun, Yayınlanmamış ders notları, Zonguldak, 2000.
15. **Web sayfaları**

Tecrübe :

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Eyriboyun, Makine Mühendisliği yanında hobi olarak 1986 yılından beri fotoğrafla ilgili çalışmalar sürdürmektedir. 1987-1992 Yılları arasında ZOMFAK (Zonguldak Mühendislik Fakültesi Fotoğraf Klübü) Başkan Yardımcılığı yapmış ve bu süre içinde Fakülte’de her yıl 5-6 fotoğraf etkinliğini bizzat düzenlemiştir.

1989’da Zonguldak Fotoğraf Grubu’nu (ZFG) kuran altı kişiden biridir. Bu grup Zonguldak’ta dört yıl ard arda “Zonguldak Fotoğraf Günleri” düzenlemiştir. “3. Zonguldak Fotoğraf Günleri” bizzat Mustafa Eyriboyun tarafından organize edilmiştir.

Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı’nın düzenlediği Temel Fotoğraf Kursu’nda, ilk dönemden başlayarak 3 dönem Fotoğraf Makinaları, Işık ve Film konularında dersler vermiştir.

Çok sayıda karma fotoğraf sergisi ve slayt gösterisine katılmıştır. Ayrıca “Japonya ve Japonlar”, “Kentler ve İnsanlar”, “Göçmenler Ülkesi Kanada” ve “Madenciler, Grizu ve Kadınlar” isimli kişisel gösterileri de bulunmaktadır.

Daha çok belgesel ve gezi türünde fotoğraflar çekmektedir.